

ПРИКЛАДИ ІНДЕКСУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ЗА УДК У НАЦІОНАЛЬНІЙ БІБЛІОТЕЦІ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

З часу практичного переходу України на Універсальну десяткову класифікацію (УДК) можна стверджувати, що в роботі систематизаторів залишилося немало проблемних питань, труднощів щодо відображення в УДК змісту того чи іншого документа. Це спричинено відсутністю окремих понять і тем у таблицях УДК у вигляді прямого індексу, розмежуванням між науками та їх частинами у виборі одного класифікаційного рішення з кількох можливих, нерівномірністю наповнення класів УДК.

У другому номері журналу «Бібліотечна планета» за 2020 р. ми вже ділилися практичним досвідом індексування документів з бібліотекознавства за класифікаційною системою УДК у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого. Пропонована нині стаття присвячена побудові індексів у документах з різних галузей знань.

Індексування документів здійснюється на підставі чинних стандартів: ДСТУ 6096:2009 «Універсальна десяткова класифікація. Структура, правила ведення та індексування»; ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості»; ДСТУ ГОСТ 7.59:2003 «Індексування документів. Загальні вимоги до систематизації та предметизації».

Процес визначення індексів досить складний. Він передбачає наявність у працівників відповідних знань та навичок, належного фахового рівня, здатності подавати власні напрацювання, вичерпно розкриваючи зміст документа. Досвід комбінування індексів набувається фактично кожного дня і вимагає неабияких зусиль. Основними вимогами практичного індексування за УДК є дотримання відповідності змісту вибраної рубрики УДК темі документа, послідовність процесів та операцій, а саме: ознайомлення зі змістом документа, встановлення його теми, відбір відповідних термінів, формування класифікаційного індексу, його редактування. У своїй роботі працівники керуються методичними рекомендаціями, роз'яснювальними матеріалами, розміщеними на вебсайті Книжкової палати України, в наукових, фахових виданнях, а також власними напрацюваннями.

Якщо можливості УДК не дають змоги побудувати індекс для точного відображення змісту документа і в методичних рішеннях, змінах та доповненнях до УДК Книжкової палати України їх теж немає, систематизатори створюють комбіновані індекси саме для понять з відсутніми прямими індексами та наповнюють ними елек-

tronnu robочу картотеку складних і складених індексів. Набутий практичний досвід забезпечує одноманітність підходів до створення індексів ідентичних чи подібних за змістом документів.

Пропонуємо приклади створених комбінованих індексів з електронної робочої картотеки для понять, які не знайшли відображення у таблицях УДК.

<p>021.4:025.17]:659.4-028.23 655.55-028.23</p> <p>021.4 Додаткові види обслуговування. Спеціальні функції</p> <p>025.17 Робота зі спеціальними матеріалами, фондами</p> <p>659.4 Служба зовнішньої інформації та реклами. Паблік рилейшнз ✓</p> <p>028.23 Теле-. Відео- .</p> <p>655.55 Інформація про видання. Сприяння продажу, реклами. Рекламування книг ✓</p>	<p>Буктрейлер (Пропаганда книг – відеореклама) в бібліотеках</p> <p>Буктрейлер : новітня реклама книги : метод. поради / Львів. обл. універс. наук. б-ка, [Львів. регіон. тренінг. центр ; уклад.: С. Дмитрів, О. Шматко ; ред. І. Лешнівська]. – Львів : ЛОУНБ, 2014. – 23 с. : іл. – (Секрети бібліотечної майстерності ; вип. 11).</p>
<p>025.171+069.51+930.253](100]): [094.4:821.161.2-13 Котляревський І.П.09"18"]:001.89</p> <p>025.171 Рукописи. Архівні матеріали. Раритети (рукописні фонди)</p> <p>069.51 Музейні експонати</p> <p>930.253 Архівні фонди та їх зміст (100) Весь світ</p> <p>094.4 Першодруки</p> <p>821.161.2-13 Українська епічна поезія</p> <p>001.89 Організація наукової та науково-дослідної роботи</p>	<p>Перше видання «Енеїди» (1798) І. П. Котляревського у бібліотеках, музеях, архівах світу: історико-книгознавче дослідження</p> <p>Ільницька, Луїза Іванівна.</p> <p>Перше видання «Енеїди» І. П. Котляревського у бібліотеках, музеях, архівах світу : іст.-книгознав. дослідж. / Луїза Ільницька ; [відп. ред. Л. В. Сніцарчук] ; НАН України, Львів. нац. наук. б-ка ім. В. Стефаника. – Львів : [б. в.], 2020. – 249 с. : іл. – Імен. покажч.: с. 229–244. – Бібліогр. у підрядк. прим.</p>
<p>159.96:[615.214:615.322] 398.47(=822.245):259.43</p> <p>159.96 Особливі психічні стани та дослідження</p> <p>615.214 Психотропні засоби</p> <p>615.322 Рослинні речовини</p> <p>398.47 Відьми. Чаклунство. Ворожіння (=822.245) Якуї (які)</p> <p>259.43 Шаманство</p>	<p>Шаманство індіанців Які</p> <p>Кастанеда, Карлос.</p> <p>Вчення дона Хуана: шлях знання індіанців які / Карлос Кастанеда ; пер. з англ. Анни-Марії Кравець. – Львів : Terra incognita, 2019. – 236, [3] с.</p>
<p>316.485.26:316.776]:004.7</p> <p>316.485.26 Насильницькі засоби. Терор. Війна</p> <p>316.776 Обмін інформацією</p> <p>004.7 Комп'ютерні мережі</p>	<p>Інформаційні війни</p> <p>Курбан, Олександр Васильович.</p> <p>Інформаційні війни у соціальних он-лайн мережах / Курбан О.В. ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – 392 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 357–389.</p>
<p>32:[316.344.2:316.662.5</p> <p>32 Політика</p> <p>316.344.2 Соціальна диференціація відповідно до економічних чинників (зайнятість, прибуток, економічний статус)</p> <p>316.662.5 Невизначеність</p>	<p>Політична прекарність</p> <p>Шуліка, Андрій Андрійович.</p> <p>Політична прекарність в сучасному політичному процесі / А. А. Шуліка ; М-во освіти і науки України, Дніпров. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Дніпро ; Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2019. – 347 с. – Бібліогр.: с. 306–347.</p>
<p>332.14:911.373</p> <p>332.14 Регіональна, територіальна економічна політика, планування та прогнозування</p> <p>911.373 Сільські поселення (їхнє дослідження та географія)</p>	<p>Руралістика</p> <p>Павлов, Александр Иванович.</p> <p>Руралістика: теория, методология, научные направления / А. И. Павлов ; М-во образования и науки Украины, Одес. нац. акад. пищевых технологий. – Одесса : Астропринт, 2018. – 404 с. : табл. – Бібліогр.: с. 368–404.</p>

<p>334.722:004.9 334.722 Приватне підприємництво. Приватні фірми 004.9 Прикладні інформаційні технології</p>	<p>Стартап Ворона, Тімур Володимирович. Стартап на мільйон: як українці заробляють статки на технологіях / Тімур Ворона ; [пер. з рос. Г. Сологуб]. – Харків : Vivat, 2018. – 223 с. : іл. – Бібліогр.: с. 216–217.</p>
<p>336.22:338.5 336.22 Податки. Збори 338.5 Ціни. Ціноутворення</p>	<p>Трансфертне ціноутворення Трансфертне ціноутворення, 2017 : [практ. посіб. / упоряд.: М. Мішин, В. Кругляк, О. Сапронова ; під заг. ред. М. М. Данюк]. – Київ : Вісник. Право знати все про податки і збори : ДП «СВЦ», 2017. – 80 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 79–80.</p>
<p>336.225.6:336.263 351.72:347.513 336.225.6 Механізми оподаткування 336.263 Доходи від грошових штрафів та нарахувань 351.72 Державні фінанси. Фінансове законодавство 347.513 Відшкодування збитків. Приватні штрафи</p>	<p>Штрафні санкції Штрафні санкції: [квіт., 2018 / упоряд.: С. Кепіна та ін. ; під заг. ред. М. М. Данюк]. – Київ : ДП «СВЦ» : Вісник. Офіційно про податки, 2018. – 56 с. : табл. – Бібліогр.: с. 56.</p>
<p>336.76:339.187.6]:351.863 336.76 Фондовий ринок. Ринок грошей. Ринок капіталу. Управління приватним майном за дорученням 339.187.6 Лізинг 351.863 Заходи щодо структури та організації підготовки захисту економіки</p>	<p>Детінізація фінансового лізингу Павлова, Анна Миколаївна. Детінізація фінансового лізингу як напрям забезпечення економічної безпеки України : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 21.04.01 / Павлова Анна Миколаївна ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ, 2019. – 22 с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 18–19.</p>
<p>339.543:336.13.025.12 342.9:339.543]:35.078.3 339.543 Митна політика. Митні системи 336.13.025.12 Фінанси державного сектору 342.9 Адміністративне право 35.078.3 Нагляд. Інспекція. Контроль. Наведення довідок, збір інформації</p>	<p>Митний постаудит Івашова, Людмила Миколаївна. Основи митного постаудиту : навч. посіб. / Л. М. Івашова, Т. С. Єдинак, В. Ю. Єдинак ; Держ. митна служба України, Акад. митної служби України. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2011. – 199 с. : іл., табл. – (Митна справа в Україні). – Бібліогр.: с. 146–151.</p>
<p>343.9:[343.6:159.9]:343.353 343.9 Кримінологія 343.6 Злочин проти особи 159.9 Психологічний тиск 343.353 Зловживання службовим становищем</p>	<p>Мобінг Марисюк, Костянтин. Мобінг: поняття, суть та питання криміналізації / Костянтин Марисюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка» ; зб. наук. пр. / Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів, 2018. – № 889, вип. 17. – С. 132–136.</p>

Підготували:
Світлана Білик, завідувач відділу,
Надія Марченко, головний бібліотекар
 Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого